C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 1a-103/23 Judecătoria Bălţi sediul Central
Judecător: Eremciuc Ghenadie

D E C I Z I E
În numele Legii

12 aprilie 2023 mun. Bălți

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

În componenţa:
Preşedintele şedinţei de judecată Stela Procopciuc
Judecători Corolevschi Dumitru și Andrian Ciobanu
Grefier Pasat Natalia
Cu participarea:
Procurorului Lilia Prisacari
Avocatului Stela Sandu,Tatiana Boldesco, Stela Chiriac
Interpretului: Inna Rotari

judecând în ordine de apel, în şedinţă publică, apelurile avocatului Boldesco Tatiana în interesele inculpatei Dascăl Diana și al avocaților Stela Chiriac și Stela Sandu în interesele inculpatei Tighineanu Victoria declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălţi din 09 decembrie 2022, în cauza penală privind învinuirea inculpatei:

Dascăl Diana Ivan, a.n. *****, IDNP *****, originară și locuitoare a *****, anterior judecată, aflată în relații de concubinaj, neangajată, fără persoane la întreținere, cetățeancă a R. Moldova,

în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 42 alin.(5), 189 alin. (3) lit. e) Cod penal,

și

TIGHINEANU VICTORIA PAVEL, ***** a.n., IDNP – *****, cetățeancă a Republicii Moldova, originară și locuitoare a *****, angajată oficial în cîmpul muncii, doi copii minori la întreținere, cetățeancă a R. Moldova,

în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 189 alin. (3) lit. e) Cod penal,

Cauza a fost examinată în conformitate cu prevederile art.364[1] Cod de procedură penală, şi s-a aflat în procedură de examinare:.....

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele apelului, materialele cauzei, opiniile participanților la proces și prevederile legale, pentru expunere asupra apelului,

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond:

Prin sentința Judecătoriei Judecătoriei Bălţi din 09 decembrie 2022 Dascăl Diana Ivan a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzută de art. art. 42, 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, și în baza acestei Legi fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani cu amendă în mărime de 1400 (una mie patru sute) unități convenționale, echivalent a 70 000 (șaptezeci mii) lei, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru femei.

S-a dispus calcularea termenului executării pedepsei cu închisoare din momentul pronunțării sentinței – 09 decembrie 2022.

Până la intrarea sentinței în vigoare în privința lui Dascăl Diana Ivan a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv, cu luarea ultimei sub strajă din instanța de judecată.

În temeiul art.88 alin. (3) Cod penal a fost inclus în termenul pedepsei perioada aflării lui Dascăl Diana Ivan în stare de arest preventiv și arest la domiciliu din 19.03.2022 pînă la 09.12.2022.

Prin aceiași sentință TIGHINEANU VICTORIA PAVEL a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzută de art. art. 42, 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, și în baza acestei Legi fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani cu amendă în mărime de 1400 (una mie patru sute) unități convenționale, echivalent a 70000 (șaptezeci mii) lei.

În baza art. 85 alin. (1) Cod penal al RM, prin cumul parțial al sentințelor și anume cumulând pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 05.07.2021 lui TIGHINEANU VICTORIA PAVEL i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de 5 ani și 6 luni cu amendă în mărime de 1400 (una mie patru sute) unități convenționale, echivalent a 70 000 (șaptezeci mii) lei, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru femei.

În temeiul alin. (2) art. 87 Cod penal al RM, pedeapsa penală stabilită prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 09.12.2022 sub formă de amendă în mărime de 1400 u.c., echivalent a 70 000 (șaptezeci mii) lei, cu executarea pedepsei de sinestătăror.

S-a dispus calcularea termenului executării pedepsei cu închisoare din momentul pronunțării sentinței – 09 decembrie 2022.

Până la intrarea sentinței în vigoare în privința lui Dascăl Diana Ivan a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv, cu luarea ultimei sub strajă din sala de judecată.

A fost admisă parțial acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral cu încasarea în mod solidar de la inculpatele Tighineanu Victoria și Dascal Diana în beneficiul părții vătămate Zalevschi Irina a prejudiciului moral estimat la suma de 50000 (cincizeci mii) lei

Prin sentință a fost soluționată soarta corpurilor delicte.

Pentru a se pronunța cu sentința în cauză instanța de fond a constatat că, Dascăl Diana Ivan conștientizând caracterul social periculos al acțiunilor sale, acţionând împreună și de comun acord cu Cebanu Iuri Iuri, ***** a.n., și Tighineanu Victoria Pavel, ***** a.n., urmărind scopul unic de cupiditate, a contribuit în calitate de complice la săvârșirea de către Cebanu Iuri acțiunilor de șantaj în privința cet. Zelinschi Irina Nicolai, ***** a.n., și anume, într-o perioadă nestabilită de timp, aflându-se pe teritoriul mun. Bălți, a prestat informații despre viața personală a cet. Zelinschi Irina, inclusiv despre mijloacele financiare disponibile la ultima, tipul bancnotelor și valutei, locul acestora de păstrare; care au fost locurile recent vizitate, numărul de telefon, unde este domiciliul și când aceasta va fi acasă, care date o parte le-a obținut personal iar altă parte de la Tighineanu Victoria, și fiind folosite în continuare de către Cebanu Iuri, ca efect, i-au înlăturat acestuia obstacolele pentru șantajarea părții vătămate, prin crearea unor stări de frică și fobie în raport cu acțiunile și intențiile lui Cebanu Iuri, or ultimul, premergător înaintării cererii de a fi transmise mijloace financiare, a amenințat cu moartea și cu violenţă în privinţa acesteia şi a rudelor ei, şi anume că va fi dusă în pădure şi nu va fi găsită de nimeni, iar copilul ei ar putea păți ceva pe drum de la școală, intimidând partea vătămată Zelinschi Irina inclusiv prin faptul cunoașterii și relatării mai multor detalii și evenimente din viața ei personală, astfel că Zelinschi Irina Nicolai a perceput amenințările respective ca unele reale şi în orice moment existând pericolul realizării acestora, amenințând totodată partea vătămată și cu răspândirea știrilor defăimătoare despre aceasta și cu crearea problemelor din partea organelor de drept, precum că dânsa ar dobândi ilegal banii deținuți la ea, existând și careva probe în acest sens, informații care de asemenea au fost primite de la Dascal Diana, iar ca rezultat, la data de 23 februarie 2022, Cebanu Iuri, aflându-se pe teritoriul mun. Bălţi, a primit de la Zelinschi Irina bani în sumă de

10.000 de lei MDA; 10.000 de Ruble Ruseşti şi 5.050 Euro, care potrivit cursului oficial de schimb al Băncii Naționale a Moldovei pentru data de 23.02.2022 constituia echivalentul a 2.259 și 102.863,45 lei MDA respectiv, iar la data de 25 februarie 2022, Cebanu Iuri a mai primit încă 10.000 de lei;

Tot ea, Dascal Diana Ivan, la data de 18.03.2022, aflându-se pe teritoriul municipiului Bălți, i-a acordat informații și sfaturi lui Cebanu Iuri, și anume despre prezența banilor la partea vătămată care urmau să fie transferați peste hotare, cum și în ce moment să ceară repetat bunuri de la partea vătămată, și anume în ziua respectivă, astfel că, Cebanu Iuri, aflându-se împreună cu Dascal Diana în regiunea locului de trai a părții vătămate, prin telefon, precizându-i acesteia despre faptul disponibilității banilor la ea, i-a cerut transmiterea mijloacelor financiare suplimentare celor obținute anterior, și anume suma de 2.000 euro, apoi suma de 3.000 Euro, amenințând-o totodată cu răspândirea știrilor defăimătoare, care-i pot crea probleme suplimentare părții vătămate cu organele de drept, precum că Zelinschi Irina ar fi dobândit mijloacele sale financiare în mod ilegal, prin escrocherie, informații care de asemenea au fost primite de la Dascal Diana, și ulterior, la data de 19.03.2022, Dascal Diana, aflându-se pe teritoriul mun. Bălți, în regiunea ”Centru”, continuându-și acțiunile sale ilegale, urmărind de la distanță acțiunile părții vătămate, a prestat informații și sfaturi lui Cebanu Iuri, ghidându-l pe ultimul, în special despre acțiunile și locul aflării lui Zelinschi Irina, coordonând respectiv și faptele lui Cebanu Iuri, iar ca rezultat, ultimul a mai primit de la Zelinschi Irina bani în sumă de 5.000 lei MDA.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmate de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept* faptele inculpatei Dascăl Diana Ivan întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. art. 42, 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM – a contribuit în calitate de complice la săvârșirea infracțiunii de șantaj, cu semnele calificative - cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violență persoana și rudele acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre persoană, săvârșită: de două sau mai multe persoane, prin amenințare cu moartea, acțiuni care au fost urmate de dobîndirea bunurilor cerute.

La fel, instanța de fond a constatat că TIGHINEANU VICTORIA PAVEL conștientizând caracterul social periculos al acțiunilor sale, acționând împreună și de comun acord cu Cebanu Iuri Iuri, ***** a.n., și Dascal Diana Ivan, ***** a.n., urmărind scopul unic de cupiditate, a contribuit în calitate de complice la săvârșirea de către Cebanu Iuri acțiunilor de șantaj în privința cet. Zelinschi Irina Nicolai, ***** a.n., și anume, într-o perioadă nestabilită de timp, aflându-se pe teritoriul mun. Bălți, i-a prestat lui Dascal Diana informații despre viața personală a cet. Zelinschi Irina, inclusiv despre mijloacele financiare disponibile la ultima, tipul bancnotelor și valutei, locul acestora de păstrare; care au fost locurile recent vizitate de aceasta, numărul de telefon, unde este domiciliul și când aceasta va fi

acasă, iar la rândul său Dascal Diana a transmis informațiile respective concubinului său Cebanu Iuri, și fiind folosite în continuare de ultimul, ca efect, i-au înlăturat acestuia obstacolele pentru șantajarea părții vătămate, prin crearea unor stări de frică și fobie în raport cu acțiunile și intențiile lui Cebanu Iuri, or ultimul, premergător înaintării cererii de a fi transmise mijloace financiare, a amenințat cu moartea și cu violență în privința acesteia şi a rudelor ei, şi anume că va fi dusă în pădure și nu va fi găsită de nimeni, iar copilul ei ar putea păți ceva pe drum de la școală, intimidând partea vătămată Zelinschi Irina inclusiv prin faptul cunoașterii și relatării mai multor detalii și evenimente din viața ei personală, astfel că Zelinschi Irina Nicolai a perceput amenințările respective ca unele reale şi în orice moment existând pericolul realizării acestora, amenințând totodată partea vătămată și cu răspândirea știrilor defăimătoare despre aceasta și cu crearea problemelor din partea organelor de drept, precum că dânsa ar dobândi ilegal banii deținuți la ea, existând și careva probe în acest sens, informații care de asemenea au fost primite și de la Tighineanu Victoria prin intermediul lui Dascal Diana, iar ca rezultat, la data de 23 februarie 2022, Cebanu Iuri, aflându-se pe teritoriul mun. Bălţi, a primit de la Zelinschi Irina bani în sumă de 10.000 de lei MDA; 10.000 de Ruble Rusești şi 5.050 Euro, care potrivit cursului oficial de schimb al Băncii Naționale a Moldovei pentru data de 23.02.2022 constituia echivalentul a 2.259 și 102.863,45 lei MDA respectiv, iar la data de 25 februarie 2022, Cebanu Iuri a mai primit încă 10.000 de lei

Tot ea, Tighineanu Victoria Pavel, la data de 18.03.2022, aflându-se pe teritoriul municipiului Bălți, i-a acordat informații și sfaturi lui Dascal Diana, și anume despre prezența banilor la Zelinschi Irina, care urmau să fie transferați peste hotare, cum și în ce moment să ceară repetat bunuri de la partea vătămată, și anume în ziua respectivă, astfel că, Dascal Diana i-a transmis din nou informațiile respective lui Cebanu Iuri care, aflându-se împreună cu Dascal Diana în regiunea locului de trai a părții vătămate, prin telefon, precizându-i acesteia despre faptul disponibilității banilor la ea, i-a cerut transmiterea mijloacelor financiare suplimentare celor obținute anterior, și anume suma de 2.000 euro, apoi suma de 3.000 Euro, amenințând-o totodată cu răspândirea știrilor defăimătoare, care-i pot crea probleme suplimentare părții vătămate cu organele de drept, precum că Zelinschi Irina ar fi dobândit mijloacele sale financiare în mod ilegal, prin escrocherie, informații care de asemenea au fost primite și de la Tighineanu Victoria prin intermediul lui Dascal Diana, și ulterior, la data de 19.03.2022, Cebanu Iuri Iuri aflându-se pe teritoriul municipiului Bălți, în regiunea ”Centru”, a primit de la partea vătămată bani în sumă totală de 5.000 lei MDA.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmate de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept* faptele inculpatei TIGHINEANU VICTORIA PAVEL întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. art. 42,

189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM – a contribuit în calitate de complice la săvârșirea infracțiunii de șantaj, cu semnele calificative - cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violență persoana și rudele acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre persoană, săvârșită: de două sau mai multe persoane, prin amenințare cu moartea, acțiuni care au fost urmate de dobândirea bunurilor cerute.

Solicitările apelantului:

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, avocatul Boldesco Tatiana în interesele inculpatei Dascăl Diana a declarat apel, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, cu casarea parțială a sentinței Judecătoriei Bălți din 09 decembrie 2022 în latura stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Dascăl Diana Ivan să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, sub formă de închisoare cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, iar în rest sentința să fie menținută fără modificări.

În motivarea cererii de apel s-a invocat că instanța de fond nu a examinat și analizat integral și minuțios materialele cauzei, nu a aplicat la justa valoare individualizarea pedepsei în privința inculpatei Dascăl Diana Ivan, fapt ce s-a soldat cu interpretarea eronată a circumstanelor cauzei.

Astfel, se relevă că Dascăl Diana Ivan a fost recunoscută pentru comiterea unei infracțiunii grave, și-a recunoscut integral vina, s-a căit de cele comise, a manifestat regret și a confirmat că pe viitor nu va mai comite infracțiunii, a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată prevăzută la art. 364^1 Cod de procedură penală.

Subsecvent, indică că cu toate că Dascăl Diana Ivan a fost anterior în conflcit cu legea penală, antecedentul penal este stins.

La fel, instanța în mod eronat a reținut în calitate de circumstanță agravantă faptul că pe rolul judecătoriei Chișinău se află spre examinare o cauză penală în baza art. 220 alin. (2) lit. a) c) Cod penal, deoarece această cauză se află în curs de examinare, nefiind pronunțată o sentință definitivă.

De asemenea se menționează că Dascăl Diana Ivan a avut calitatea de complice, ea nu a contribuit cu prestarea de informații la comiterea infracțiunii, iar potrivit art. 83 Cod penal, ka stabilirea pedepsei se ține cont de contribuția fiecăruia la săvîrșirea infracțiunii.

În acest sens se remarcă că Dascăl Diana Ivan nu a amenințat-o pe Zelinschi Irina, nu i-a creat stării de frică, nu a solicitat și nu a primit careva sume de bani de la ultima.

În asemenea circumstanțe se învederează că ținînd cont de situația de fapt și de criteriile de individualizare a pedepsei, personalitatea inculpatei, apelantul

consideră că scopul pedepsei penale poate fi atins și fără izolarea de societate a lui Dascăl Diana Ivan, fiind posibil de aplicat pedeapsa prin prisma art. 90 Cod penal.

În termenul legal, sentința Judecătoriei Bălți din 09 decembrie 2022 a fost contestată cu apel de către avocatul Stela Chiriac în interesele inculpatei Tighineanu Victoria prin care s-a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței în partea individualizării pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi sentințe prin care lui TIGHINEANU VICTORIA PAVEL să-i fie stabilită o pedeapsă non-privativă de libertate.

În motivarea apelului s-a menționat că la stabilirea pedepsei instanța nu a luat în calcul faptul că inculpata a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată prevăzută la art. 364[1] Cod de procedură penală, și-a recunoscut integral vina, se căiește sincer de cele comise, a conștientizat gravitatea faptelor comise, regretă cele întâmplate, are un comis minor la întreținere, este însărcinată în a 30 săptămână, astfel, consideră că scopul pedepsei poate fi atins și prin stabilirea unei pedepse non-privative de libertate.

Ulterior, avocatul Stela Sandu acționînd în interesele inculpatei Tighineanu Victoria a depus cerere de apel suplimentar, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătoriei Bălți din 09 decembrie 2022 în latura pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîrii prin care în privința lui TIGHINEANU VICTORIA PAVEL să fie aplicate prevederile art. 96 Cod penal.

În fortificarea acestei poziții s-a menționat că TIGHINEANU VICTORIA PAVEL are la întreținere un copil minor în vârstă de 6 ani, iar aflându-se în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, la data de 06.03.2023 a născut un alt băiat, din care motive consideră că în privința lui TIGHINEANU VICTORIA PAVEL sunt aplicabile prevederile art. 96 Cod penal, potrivit căruia femeilor condamnate gravide şi persoanelor care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani, cu excepţia celor condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracţiuni grave, deosebit de grave şi excepţional de grave, infracţiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII şi XVI, instanţa de judecată le poate amîna executarea pedepsei pînă la atingerea de către copil a vîrstei de 8 ani.

În același timp, prin amînarea executării pedepsei față de categoria condamnaților menționați se realizează și prin art. 48 alșin. (2) din Constituția RM, care asigură posibilitatea îndeplinirii îndatoririlor părintești de a asigura cresterea, educarea și instruirea copiilor.

Mai mult ca atît, în cazul amînării, se face o conformare și cu prevederile Convenției internaționale cu privier la drepturile copilului, care stabilește în art. 9 că statele părți vor asigura ca nici un copil să nu fie separate de părinții săi împotriva voinței sale.

Argumentele părților:

În ședință de judecată avocatul Stela Sandu în interesele inculpatei Tighineanu Victoria a pledat pentru admiterea cererilor de apel din motivele de fapt și de drept expuse, casarea casarea parțială a sentinței Judecătoriei Bălți din 09 decembrie 2022 în latura pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîrii prin care în privința lui TIGHINEANU VICTORIA PAVEL să fie aplicate prevederile art. 96 Cod penal.

Inculpata TIGHINEANU VICTORIA PAVEL în fața instanței de apel a solicitat să fie admis apelul și să i se permită să plece acasă cu copilul nou născut.

În fața instanței de apel avocatul Boldesco Tatiana în interesele inculpatei Dascăl Diana a pledat pentru admiterea cererii de apel din motivele de fapt și de drept invocate, casarea parțială a sentinței Judecătoriei Bălți din 09 decembrie 2022 în latura stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Dascăl Diana Ivan să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, sub formă de închisoare cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Inculpata Dascăl Diana Ivan în ședință de judecată a menționat că susține poziția avocatului și solicită admiterea apelului în sensul declarat.

Acuzatorul de stat în persoana procurorului Lilia Prisacari în ședința instanței de apel a pledat pentru respingerea cererilor de apel, și menținerea fără modificării a sentinței contestate.

Partea vătămată Zelinschi Irina în ședință de judecată a solicitat ca TIGHINEANU VICTORIA PAVEL să fie liberată de pedeapsă pentru a-i acorda posibilitatea să-și educe copilul acasă. Referitor la inculpata Dascăl Diana Ivan a menționat că aceasta nu i-a restituit prejudiciul material și moral, însă solicită să fie liberate de pedeapsa sub formă de închisoare, deoarece închisoarea nu corectează omul, ci din contra îl face mai rău.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind opiniile participanților la proces, cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului, Colegiul penal ajunge la concluzia că, apelul avocatului Boldesco Tatiana în interesele inculpatei Dascăl Diana și apelul avocaților Stela Chiriac și Stela Sandu în interesele inculpatei Tighineanu Victoria declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți din 09 decembrie 2022 sunt întemeiate și urmează a fi admise, cu casarea parțială a respectivei sentințe în latura stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă non-privativă de libertate.

Conform art.414 Cod de procedură penală, (1) instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Potrivit art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: admite apelul, casînd sentinţa parţial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), şi pronunţă o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanţă.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanţa de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate şi cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt şi de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăţi situaţia apelantului.

În aceiași ordine de idei Colegiul penal menţionează că, declanşând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt şi de drept, adică odată exercitat are efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât şi în drept, instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar.

Respectiv, la judecarea apelului instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit faţă de felul cum au fost evaluate de prima instanță), pentru elucidarea adevărului şi pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzația imputată inculpatului prin actul de sesizare a instanței.

În această ordine de idei Colegiul reține că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art.364[1] CPP, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpate în corespundere cu alin.(3) a normei vizate prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit căreia au recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu.

Respectiv, chestionând inculpatele sub jurământ în ce privește recunoașterea bazei probante administrate pe caz și a faptelor reținute în rechizitoriu, instanța în corespundere cu art.364[1] alin. (4) Cod de procedură penală, prin încheiere protocolară i-a admis cererea pe motiv că din probele administrate rezultă că faptele acestuia sunt stabilite, iar în cauză sunt suficiente date cu privire la personalitatea sa, ce ar permite stabilirea corectă a pedepsei penale, după care a recurs la interogarea inculpatelor potrivit regulilor de audiere a martorului, efectuând cercetarea nemijlocită a bazei probante administrate pe caz, cu expunerea ei detaliată în conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată și în sentința adoptată.

Potrivit textului apelurilor înaintate rezultă că, apelanții sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL, însă nu sunt de acord cu sentința contestată în partea individualizării pedepsei, considerând că pedeapsa stabilită acesteia este prea aspră.

În acest sens, Colegiul opinează că atât la faza urmăririi penale, cât și în instanța de fond și cea de apel inculpatele Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL și-au recunoscut faptele săvârșite, depunând sub jurământ declarații consecvente referitor la cele comise, acestea coroborând întru tot cu restul probelor administrate pe caz.

Într-o altă ordine de idei, deși sentința Judecătoriei Bălţi din 09 decembrie 2022 nu a fost contestată în latura încădrării juridice a acțiunilor inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL ținând cont de prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal lecturând sentința contestată în raport cu actele cauzei conchide că, instanța de fond prin prisma bazei probante administrate de către organul de urmărire penală a apreciat obiectiv totalitatea probelor, care demonstrează vinovăția inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL în comiterea infracțiuni incriminate, însă la adoptarea și motivarea hotărârii a admis unele erori, care urmează a fi corectate în cadrul judecării cauzei în ordine de apel prin prisma art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală.

Deducând oportunitatea soluției prevăzute la dispoziția art.415 alin.(1) pct.2) Cod procedură penală instanța de apel reține că, la examinarea cauzei instanța de fond nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 325 alin. (1) și art.394 coroborat cu art. 385 Cod de procedură penală, adoptând sentința în cauză cu depășirea limitelor învinuirii formulate inculpatei.

În sensul menționat Colegiul penal notează că, principala problemă pusă în discuție pe orice cauză penală se rezumă la vinovăția persoanei trimisă în judecată în raport cu faptele pentru care aceasta este acuzată prin rechizitoriu.

În cauza de față problema vinovăției este determinată de existența sau inexistența în acțiunile inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL a semnelor calificative a infracțiunii prevăzute la art. art. 42 alin.(5), 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, așa cum au fost incriminate prin rechizitoriu.

Astfel, urmează a se reține că descrierea faptei în actul de învinuire şi încadrarea juridică a acesteia joacă un rol crucial în cadrul procesului penal, întrucât în acord cu temeiul legal al acuzațiilor care i se aduc unei persoane, se poate organiza o apărare eficientă fundamentată pe contestarea faptelor incriminate cu titlu de acuzație, ceea ce constituie o condiţie esenţială a echităţii procedurii garantate de art. 6 din Convenţia Europeană.

Din atare considerente, baza factologică descrisă în rechizitoriu şi încadrarea acesteia într-o normă penală concretă urmează a fi minuțios analizată de instanţele de fond, pentru a se putea afirma că echitatea procesului a fost respectată.

Subsecvent Colegiul indică că, potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea şi constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite şi semnele componenţei infracţiunii, prevăzute de norma penală.

Consecvent Colegiul judiciar statuează că, la soluționarea fondului cauzei, prima instanță urmează să se ghideze de limitele prescrise de art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind obligată să cerceteze minuţios probatoriul administrat numai în privința persoanei puse sub învinuire şi numai în limitele învinuirii formulate acesteia în rechizitoriu.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinţei de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârşirii ei, forma şi gradul de vinovăție, motivele şi consecinţele infracţiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanţei de judecată şi motivele pentru care instanţa a respins alte probe, încadrarea juridică a acţiunilor inculpatului.

Astfel, potrivit practicii judiciare, una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în şedinţa de judecată.

La întocmirea sentinței, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală şi să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă:

- descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se: locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma şi gradul de vinovăție, motivele şi consecințele infracțiunii;
- încadrarea juridică a faptei inculpatului, motivele pentru modificarea învinuirii.

Generalizând Colegiul penal conchide că, obiectul cercetării instanței de judecată îl constituie nemijlocit actul de sesizare a acesteia, unde este descrisă amănunțit învinuirea coroborată cu probatoriul administrat într-u dovedirea acesteia, instanța urmând a cerceta probele şi a se expune dacă vinovăția persoanei diferite justiției a fost demonstrată în sensul descris în rechizitoriu.

În sensul art. 296 Cod de procedură penală, rechizitoriul este actul de sesizare al instanței de judecată, care este compus din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele

verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea învinuitului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal, dacă se constată asemenea temeiuri. Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă.

În completarea ultimei sintagme de mai sus urmează de concretizat că, prin „încadrarea juridică" a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal.

Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Semnul componenței de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componenței de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

Având în vedere că învinuirea este una din componentele principale ale procesului penal urmează de evidențiat că, prin rechizitoriu inculpatele Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL au fost învinuite de comiterea infracțiunii prevăzute la art. **art. 42 alin.(5),** 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, caracterizată prin următoarele semne calificative: a contribuit în calitate de complice la săvârșirea infracțiunii de șantaj, manifestate prin cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violentă persoana și rudele acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre persoana, săvârșită de doua sau mai multe persoane, prin amenințare cu moartea, acțiuni care au fost urmate de dobândirea bunurilor cerute, iar prima instanță examinând cauza în fond a stabilit vinovăția lui Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. **42,** 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, cu următoarele semne calificative: a contribuit în calitate de complice la săvârșirea infracțiunii de șantaj, cu semnele calificative - cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violență persoana și rudele acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre persoană, săvârșită: de două sau mai multe persoane, prin amenințare cu moartea, acțiuni care au fost urmate de dobândirea bunurilor cerute, astfel ieșind din limitele învinuiri formulate, deși instanța era obligată ca în partea descriptivă a sentinței să precizeze prin care modalitate alternativă a fost săvârșită latura obiectivă a infracțiunii incriminate.

Așadar, așa cum se învederează din textul învinuirii, inculpatele Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL au fost învinuite în comiterea

infracțiunii prevăzute la art. art. 42 alin.(5), 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, prin participarea la comiterea infracțiunii în calitate de complice, însă prima instanță deși în fapt a constatat învinuirea așa după cum a fost reținută de către acuzatorul de stat în rechizitoriu, la calificarea acțiunilor inculpatelor în drept nu a reținut calificarea juridică făcută de procuror, ci a indicat doar comiterea infracțiunii prin art. 42 Cod penal al RM, fără a remarca aliniatul corespunzător formei de participare a fiecăreia dintre inculpate. Or, odată ce procurorul a insistat asupra descrierii detaliate a rolurilor avute de fiecare inculpată în momentul comiterea infracțiunii, atunci instanța de fond era obligată să intervină în limitele legale şi să conformeze baza factologică cu încadrarea juridică, ceea ce la caz nu a fost realizat.

În această ordine de idei Colegiul reamintește că, echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Dispozițiile art. 6 § 3 CEDO exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite dreptului de a fi informat despre natura şi cauza acuzației aduse împotriva sa, în vederea organizării unei apărări eficiente şi rezultative pe cât este de posibil în circumstanțele cauzei şi asupra faptei pentru care o persoană este acuzată. Or, rechizitoriul joacă un rol determinant în urmărirea penală, iar importanța acestuia se poate prezenta sub două perspective: pe de o parte acesta include detaliat fapta care urmează a se examina în instanța de judecată, pe de altă parte - persoana care urmează să răspundă pentru această faptă.

Prin rechizitoriu persoana trimisă în judecată este oficial înștiințată în scris cu privire la temeiul legal şi faptic al acuzațiilor care i se incriminează. Mai mult, sub același aspect, art. 6 § 3 lit. a) din Convenţia Europeană îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat cu privire la încadrarea juridică a faptelor, dar şi cu privire la cauza acuzației, adică privitor la expunerea detaliată a faptelor materiale pentru care este acuzat şi pe care se bazează acuzația *(cauza Pelissier şi Sassi contra Franţei nr. 2544/94 pct. 52-54, CEDO 1999-II).* Sfera de aplicare a acestei dispoziţii trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție.

În materia penală, o informare precisă şi completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane constituie o condiție esențială a echității procedurii. Există o legătură între lit. a) şi lit. b) de la art. 6 § 3 CEDO, iar dreptul de a fi informat cu privire la natura şi cauza acuzaţiei trebuie analizat în lumina dreptului inculpatului de a-şi pregăti o apărare eficientă pentru a răspunde coerent, prompt şi adecvat acuzaţiei înaintate.

În final, reiterând despre importanta încadrării juridice a unei fapte, Colegiul evidențiază că aceasta are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât şi pentru modul de desfășurare a judecății, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii şi conținutul constitutiv al acesteia.

Distinct, cu privire la fondul cauzei, Colegiul penal constată că în pofida faptului că inculpatele Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL în cadrul cercetării judecătorești și-a recunoscut integral vina, cauza fiind examinată în temeiul art.364[1] CPP, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpate în corespundere cu alin.(3) a normei vizate prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit căreia au recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu.

Astfel, în vederea înlăturării erorii admise de prima instanță la calificarea juridică a acțiunilor inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL, ținând cont de recunoașterea necondiționată a vinovăției inculpatelor, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, Colegiul penal conchide că, a fost dovedită integral vinovăția inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL în comiterea infracțiunii prevăzute la art. art. 42 alin.(5), 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, cu următoarele semne calificative: a contribuit în calitate de complice la săvârșirea infracțiunii de șantaj, manifestate prin cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violentă persoana și rudele acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre persoana, săvârșită de doua sau mai multe persoane, prin amenințare cu moartea, acțiuni care au fost urmate de dobândirea bunurilor cerute.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință, pentru a evita repetări inutile, instanța de apel le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în *Cauza Albert vs. România din 16.02.2010* statuează că, art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligă instanța să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61),* cu toate acestea procesul echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În continuare, reieșind din conținutul apelurilor formulate și argumentele participanților la proces Colegiul penal conchide că potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) Cod penal, la aplicarea legii penale se ţine cont de caracterul şi gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat şi de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.

Potrivit art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare a condamnatului ce se aplică de instanţele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvîrşit infracţiuni, cauzînd anumite lipsuri şi restricţii drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea şi resocializarea condamnatului, precum şi prevenirea săvîrşirii de noi infracţiuni atît din partea condamnaţilor, cît şi a altor

persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvîrşirea unei infracţiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod şi în strictă conformitate cu dispoziţiile Părţii generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei şi termenului pedepsei, instanţa de judecată ţine cont de gravitatea infracţiunii săvîrşite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanţele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influenţa pedepsei aplicate asupra corectării şi reeducării vinovatului, precum şi de condiţiile de viaţă ale familiei acestuia.

În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracţiunea săvîrşită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepţional şi se aplică atunci cînd gravitatea infracţiunii şi personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă şi nu şi-ar atinge scopul.

O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvîrşirea infracţiunii, se stabileşte numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepţional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

Colegiul penal notează că, prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii.

Individualizarea pedepsei constă în obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și a pedepsei penale.

Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

La fel, pedeapsa penală este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiunii atât de către condamnat, precum și de alte persoane, or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Sub imperiul normelor enunțate se reține că, corectarea și reeducarea condamnaților constă în extirparea mobilurilor negative din conștiința lor, mobiluri care au determinat săvârșirea infracțiunii.

Pedeapsa inechitabilă poate fi doar un mijloc de reprimare, cauzând noi suferințe, corespunzător, neatingând scopul de corectare și reeducare, ci de generare a mobilurilor negative.

Atingerea scopurilor pedepsei de corectare și reeducare a infractorului, de prevenire a săvârșirii noilor infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și din partea altor persoane, se realizează strict prin individualizarea ei.

Astfel, la aplicarea pedepsei se ia în considerație, în mod prioritar, personalitatea infractorului, caracteristica deplină a personalității acestuia făcută în baza tuturor însușirilor fizice și psihice ale acestuia, particularități care s-au manifestat nu numai prin fapta comisă, dar și în timpul vieții și activității infractorului în alte condiții.

La fel instanța de apel reține că, un rol primordial în aprecierea stabilirii și aplicării pedepsei îl are pericolul social al faptei, sens în care valorile ocrotite de legea penală prin incriminarea faptelor trebuie evidențiate atât pentru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru educarea inculpatului.

În acest sens Colegiul penal menționează că la individualizarea pedepsei urmează a se ține cont de faptul că după caracterul și gradul prejudiciabil al faptei, infracțiunea prevăzută de art. art. 42 alin.(5), 189 alin. (3) lit. e) Cod penal al RM, în conformitate cu art. 16 alin. (4) Cod penal, se califică ca infracțiune gravă, pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 7 la 10 ani cu amendă în mărime de la 1850 la 2350 unităţi convenţionale.

Subsecvent se relevă că, potrivit art. 364^1 alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu şi a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de *reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare*, cu muncă neremunerată în folosul comunității şi de *reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă*.

În această ordine de idei Colegiul penal atestă că, prin aplicarea prevederilor art. 364^1 alin. (8) Cod de procedură penală, pedeapsa închisorii urmează a fi stabilită în limitele de la 4 ani și 8 luni până la 6 ani și 8 luni și cu amendă în mărime de la 1387,5 la 1762,5 unități convenționale.

La fel, la stabilirea cuantumului pedepsei, Colegiul penal contrar celor stabilite de prima instanță reține că în sarcina inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL nu au fost reținute prezența circumstanțelor agravante prevăzute la art. 77 Cod penal, însă în sarcina inculpatelor au fost reținute un cumul de circumstanțe atenuante prevăzute la art. 76 Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal reține că inculpata TIGHINEANU VICTORIA PAVEL și-a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, are la întreține doi

copii minorii, unul care este pînă la vîrsta de 1 an și care a fost născut în locurile de detenție.

Cît privește personalitatea inculpatei Dascăl Diana Ivan Colegiul penal reține că aceasta și-a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, anterior nu a fost supusă răspunderii penale, la locul de trai se caracterizează pozitiv.

În asemenea împrejurării Colegiul penal conchide că prima instanță în mod neîntemeiat a reținut în sarcina inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL prezența circumstanței agravante prevăzute la art. 77 Cod penal, or, la stabilirea pedepsei, instanțele judecătorești pot recunoaște ca agravante numai acele circumstanțe care au fost stabilite de organele de urmărire penală, au fost indicate în rechizitoriu, (art. 296 alin. (2) CPP) şi numai dacă au fost susținute de acuzatorul de stat în dezbaterile judiciare.

Mai mult ca atât, Colegiul penal menționează că în privința lui Dascăl Diana Ivan nici nu poate fi reținută circumstanța agravantă – nu este pentru prima oară atrasă la răspundere penală, or, din materialele dosarului penal se constată cu certitudine că anterior inculpata nu a fost supusă răspunderii penale, iar faptul că pe rolul instanțelor de judecată naționale se află se examinare careva cauzei penale în privința acesteia, nu pot fi reținute drept circumstanțe agravante în prezenta cauză penală, ținând cont de faptul că inculpa beneficiază de prezumția de nevinovăție, iar pînă la existența unei sentințe de condamnare irevocabilă acest fapt nu poate fi apreciată drept circumstanță agravantă.

La fel, nu poate fi reținută în calitate de circumstanță agravantă nici faptul că inculpata TIGHINEANU VICTORIA PAVEL a comis infracțiunea în termenul de probă stabilit prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 05.07.2021, or, potrivit art. 90 alin. (10) Cod penal această circumstanță urmează a fi luată în considerație doar la stabilirea pedepsei definitive prin prisma art. 85 alin. (1) Cod penal.

În aserțiunea dată Colegiul penal statuează că, la stabilirea mărimii pedepsei instanța de judecată trebuie să aprecieze gradul de influență al circumstanțelor atenuante şi agravante asupra pedepsei penale atât în baza criteriului cantitativ, cât şi a criteriului calitativ.

Prin urmare, dacă într-o cauză penală sunt prezente exclusiv circumstanțe agravante sau acestea prevalează din punct de vedere cantitativ față de circumstanțele atenuante, atunci mărimea pedepsei stabilite trebuie să fie mai aproape de limita maximă a pedepsei prevăzute de sancțiunea normei părții speciale a Codului penal.

La fel, dacă într-o cauză penală sunt prezente exclusiv doar circumstanțe atenuante sau acestea prevalează din punct de vedere cantitativ față de circumstanțele agravante, acest fapt conduce la stabilirea mărimii pedepsei **mai**

aproape de limita minimă a pedepsei prevăzute de sancțiunea normei părții speciale a Codului penal.

Aici Colegiul penal notează că, la cazul dedus judecății în sarcina inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL nu au fost stabilite prezența circumstanțelor agravante, fiind reținute un șir de circumstanțe atenuante, care luate în cumul fac posibilă aplicarea față de aceasta a pedepsei mai aproape de limitele minime prevăzute de art. art. 42 alin.(5), 189 alin. (3) lit. e) Cod penal.

Drept urmare Colegiul penal, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei, a personalității inculpatelor Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL, urmărind în acest sens comportamentul acestora în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, precum şi indicarea temeiurilor care fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului, aplicîndu-se în dosar efectele alin. (8) art. 364^1 Cod de procedură penală al RM, şi prin caracterul retributiv al pedepsei aplicate şi așteptările societății fată de actul de justiție realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate, Colegiul penal consideră că pedeapsa lui Dascăl Diana Ivan și TIGHINEANU VICTORIA PAVEL urmează a fi stabilită sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani cu amendă în mărime de 1400 (una mie patru sute) unități convenționale, echivalent a 70 000 (șaptezeci mii) lei, pentru fiecare.

Colegiul penal conchide că pedeapsa stabilită nu reprezintă o represiune excesivă, ci se justifică atât pentru reeducarea inculpatei, cât şi pentru menținerea ordinii de drept, în conformitate cu scopul preventiv sancționator al pedepsei, așa cum apare enunțat în Codul penal. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

În continuare, reieșind din limitele apelurilor declarate, Colegiul penal notează că după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii pedepsei cu închisoare, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probațiune stabilit de instanța de judecată.

Prin urmare, ținând cont de circumstanțele cauzei, de personalitatea inculpatei Dascăl Diana Ivan, Colegiul penal constată că este rațională suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea stabilite inculpatei şi acordarea posibilității acesteia ca în termenul de probațiune, prin comportare exemplară şi

muncă cinstită, să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat, oferindu-i o mai bună protecție intereselor societății decât izolarea vinovatului de societate.

La acest capitol instanța de apel notează că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei este o măsură de politică penală bazată pe încrederea în posibilitatea reeducării condamnatului pe durata suspendării pedepsei. În literatura de specialitate suspendarea condiționată a executării pedepsei este expusă ca o măsură ce constă în dispoziția luată de instanța de judecată prin însăși hotărârea de condamnare de a suspenda pe o anumită durată și în anumite condiții executarea pedepsei stabilite.

Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a executării pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de probă.

Altfel spus, executarea pedepsei devine condiționată de conduita condamnatului, iar în caz de nerespectare a condițiilor, ea poate fi revocată.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numite de către instanța de judecată prin hotărâre de condamnare de a se suspenda pe o perioadă anumită de durată de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

La fel, urmează a fi delimitată noțiunea de individualizare a pedepsei de cea de individualizare a executării pedepsei.

În această ordine de idei, suspendarea condiționată a executării pedepsei se dovedește a fi o problemă privind executarea pedepsei, dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea acesteia.

Colegiul penal menționează că, pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei, în art. 90 Cod penal RM sunt prevăzute condiții obiective și subiective, primele referindu-se la condamnare, iar celelalte la persoana condamnatului.

Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării suspendării condiționate a executării pedepsei, acordarea ei rămânând la discreția instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că

nu este raţional ca acesta să execute pedeapsa stabilită şi poate dispune suspendarea condiţionată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numaidecât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiţionată a executării pedepsei şi termenul de probă.

O condiţie prevăzută expres în alin. (1) art.90 Cod penal privind aplicabilitatea normei date constă în concluzia instanţei că nu este raţional ca inculpatul să execute pedeapsa stabilită. Astfel, este prerogativa instanţei de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins chiar şi fără executarea efectivă a acesteia.

În formarea acestei convingeri instanţa de judecată ţine cont de totalitatea condiţiilor expres prevăzute de lege. Deşi legea nu îngrădeşte libertatea instanţei de judecată de a-şi forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanţa să-şi motiveze hotărârea de suspendare condiţionată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei.

Ţinând cont de starea de fapt, dar şi de circumstanţele în care a fost comisă infracţiunea incriminată inculpatei, Colegiului penal consideră că nu este raţional ca Dascăl Diana Ivan să ispăşească real pedeapsa cu închisoarea, or, pericolul de a fi anulată suspendarea condiţionată a executării pedepsei cu închisoare în cazul încălcării condiţiilor termenului de probă va îndrepta comportamentul inculpatului la corectare, la respectarea ordinii stabilite în societate, precum şi la respectarea legilor.

Subsidiar, instanţa de apel reţine că în Rezoluţia Consiliului Europei nr. 65/1 şi în Recomandarea Consiliului Europei nr. (99)/22 s-a invocat „principiul proporţionalităţii”, textele evocate consacrând ideea potrivit căreia sancţiunea cu închisoarea constituie ultimul resort din punct de vedere al corecţiei penale.

Totodată, Consiliul Europei impune stabilirea: „unui set corespunzător de sancţiuni şi măsuri comunitare, posibil gradate în funcţie de severitate; procurorii şi judecătorii trebuie determinaţi să le folosească cât mai mult posibil”.

Astfel, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate. Or, conform Regulii nr. 6 din Recomandarea NR. R (92) 16 a Comitetului de miniştri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancţiunilor aplicate în comunitate *(adoptată de Comitetul de Miniştri în 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de a 482-a reuniune a Delegaţiilor de Miniştri),* natura şi durata sancţiunilor şi măsurilor aplicate în comunitate trebuie de asemenea să fie proporţională cu gravitatea infracţiunii pentru care un delicvent a fost condamnat sau o persoană este inculpată, decât să se ţină seama de situaţia personală.

În acest context Colegiul penal, apreciind în ansamblu circumstanţele cauzei, ţinând cont că inculpata a recunoscut vina în comiterea faptelor prejudiciabile,

anterior nu a fost supusă răspunderii penale, ținând cont de rolul ei la comiterea infracțiunii, precum și luând în considerare politica penală a statelor europene ce derivă din recomandările Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei, potrivit căreia instanțele de judecată ar trebui să recurgă mai des la pedepse alternative detențiunii când este cazul, instanța de apel apreciază că nu este rațional ca Dascăl Diana Ivan să execute real pedeapsa sub formă de închisoare stabilită prin prezenta decizie, considerând că inculpata merită o șansă de a demonstra că corectarea sa este posibilă cu aplicarea unei pedepse cu închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Colegiul penal apreciază că, o astfel de soluție va oferi o mai bună protecție intereselor societății şi va evita consecințele negative ale izolării de societate a vinovaților şi a plasării acestora în mediul penitenciar.

Prin urmare, instanța de apel apreciază că în prezenta cauză personalitatea inculpatei Dascăl Diana Ivan prezintă garanțiile unei conduite ce permite instanței de judecată de a da dovadă de clemență și de a acorda inculpatului posibilitatea de a păși pe calea corectării şi reeducării și de a trage concluziile necesare și de a demonstra că infracțiunea comisă este un incident în viața acestuia. Or, corectarea inculpatei, ca scop al pedepsei penale, presupune conștientizarea de către infractor a celor săvârșite şi reîntoarcerea, reîncadrarea lui în activitatea societății. Ea trebuie convinsă că respectarea legii penale este o necesitate şi că numai prin respectarea legii el va putea evita aplicarea şi executarea altor pedepse.

Tot în acest sens Colegiul penal notează că, pe durata perioadei de probațiune și situația în care aceasta o va pune pe inculpată, care va fi obligată permanent să-și adapteze comportamentul la obligațiile impuse de către instanță, reeducarea inculpatei va fi mai efectivă, iar scopul prevenției speciale și inclusiv al celei generale va fi atins în condițiile suspendării condiționate a executării pedepsei.

Astfel, în cazul în care inculpata Dascăl Diana Ivan va săvârși în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă o infracțiune din imprudență sau o infracțiune intenționată mai puțin gravă, problema anulării sau menținerii condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei se va soluționa de către instanța de judecată.

În acest sens Colegiul judiciar menționează că, scopul pedepsei penale nu este ca aceasta să fie retributivă, intimidatoare sau vindicativă, în sens că pedeapsa nu trebuie privită ca „prețul” pe care trebuie să-l plătească persoana pentru fapta prejudiciabilă, ci trebuie să reflecte un echilibru între gravitatea faptei prejudiciabile şi urmările ei, prin excluderea caracterului vindicativ al pedepsei, urmărindu-se ca statul să nu urmărească răzbunarea, ce ar genera altă răzbunare, prin încălcarea dreptului, ci realizarea dreptății, inclusiv prin prisma principiilor proporționalității şi cel al echității lor.

Prin urmare, instanța de apel, ghidându-se de principiul echității pedepsei penale, conchide irațională executarea pedepsei cu închisoare de către Dascăl Diana Ivan şi în temeiul art. 90 Cod penal va dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 3 (trei) ani, în perioada respectivă ultima urmând să dea dovadă de o responsabilitate civică şi socială la nivel maxim, iar prin comportament ireproșabil şi utilitate publică să demonstreze lipsa necesității de a pune în executare pedeapsa cu închisoarea.

Cât privește continuarea operațiunii de individualizare în privința inculpatei Tighineanu Victoria Pavel sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, Colegiul penal statuează că potrivit art. 96 alin. (1) Cod penal, femeilor condamnate gravide şi persoanelor care au copii în vârstă de până la 8 ani, cu excepția celor condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII şi XVI, instanța de judecată le poate amâna executarea pedepsei pînă la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani.

În acest sens, Colegiul conchide că această modalitate a liberării de pedeapsa penală se referă la o categorie aparte de condamnați (femei gravide şi femei care au copii în vârstă de până la 8 ani) şi reflectă o manifestare a principiului umanismului atât față de condamnată, cât şi față de copil. În astfel de situații, legea nu interferează aplicarea pedepsei de atingerea scopului acesteia.

Astfel, în baza prevederilor art. 96 Cod penal, amânarea executării reale a pedepsei stabilite pentru femei gravide şi femei care au copii în vârstă de până la 8 ani poate fi dispusă în faza:

- adoptării sentinței de condamnare (pct. 2) alin.(3) art. 389 CPP);
- executării de fapt a pedepsei (pct. 4) alin.(1) art. 469 CPP), indiferent de termenul executat al pedepsei în instituția penitenciară, importantă este survenirea condițiilor legale.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal notează că aplicarea amânării executării pedepsei în condițiile art. 96 Cod penal este facultativă, fiind o apreciere proprie a instanței de judecată, în baza materialelor şi probelor aduse, în acest sens.

Drept temei de aplicare a amânării executării pedepsei servește starea de graviditate confirmată prin certificatul (avizul) medical respectiv sau, după caz, certificatul de naștere al copilului, precum şi confirmarea documentară privind aflarea copilului minor la întreținere.

În același timp, instanța de judecată, la adoptarea sentinței de condamnare, în baza principiilor generale ale individualizării pedepsei penale, în cazul constatării condițiilor speciale prevăzute la alin.(1) art. 96 Cod penal, în partea descriptivă a sentinței este obligată, de asemenea, să motiveze rezolvarea chestiunilor legate de amânarea executării pedepsei stabilite prin sentință (pct.4) alin.(1) art. 394 CPP).

Astfel, la soluționarea acestor chestiuni, instanța va ține cont de pericolul social al infracțiunii şi al periculozității personalității vinovatei, comportamentul după săvârșirea infracțiunii, după caz, atitudinea ei față de educația copilului (copiilor) şi întreținerea lui (lor). Drept urmare, în lipsa restricțiilor cu referire la mărimea pedepsei şi categoria infracțiunii, instanța de judecată poate amâna executarea pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani.

Prin urmare, având în vedere atitudinea inculpatei Tighineanu Victoria Pavel în cursul procesului penal, conduita acesteia de recunoaștere a faptei comise, luând în considerație că inculpata Tighineanu Victoria Pavel a fost condamnată pentru comiterea unei infracțiunii, care conform alin. (4) art. 16 Cod penal al RM, este calificată ca gravă, pentru care i-a stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, aflându-se în locurile de detenție la ***** a născut un băiat, pe fiul *****, care la moment se deține în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, sectorul ”Casa Mamei și a Copilului”, fapt confirmat prin certificatul nr. 8/325/23 din 17.03.2023 eliberat de Directorul adjunct pentru Activitatea Curativă, cu exercitarea atribuțiilor de director al Penitenciarului nr. 16 Pruncul ***** *(f.d.8, vol.VIII),* ultima fiind divorțată de soț *(f.d.22, vol.VII),* ceea ce confirmă că copilul se află doar la întreținerea și educația sa, Colegiul penal consideră necesar de a amâna executarea pedepsei stabilită prin prezenta decizie până la atingerea de către copilul minor *****, a.n. *****, a vârstei de 8 ani.

Totodată, ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 15) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că măsura preventivă sub formă de arest preventiv aplicată în privința inculpatelor Tighineanu Victoria Pavel și Dascăl Diana Ivan prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 09 decembrie 2022 urmează a fi revocate cu eliberarea imediată a acestora de sub arest din sala de ședință, dacă nu execută alte pedepse sub formă de închisoare.

Finalmente, Colegiul penal reține ca fiind întemeiată și soluția primei instanțe asupra corpurilor delicte și acțiunii civile, or, în acest sens sentința nici nu a fost contestată.

Cât privește plângerea inculpatei Dascăl Diana Ivan depusă împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, Colegiul penal consideră necesar de a o lăsa fără examinare, ținând cont de faptul că prin prezența decizie executarea pedepsei stabilite în privința inculpatei Dascăl Diana Ivan a fost suspendată condiționat, iar în asemenea împrejurării este irelevant să fie dispusă reducerea termenului de pedeapsă în baza art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

Sintetizând circumstanțele reliefate suprapuse la textele de lege enunțate, Colegiul penal va admite apelurile avocatului Boldesco Tatiana în interesele

inculpatei Dascăl Diana, și al avocaților Stela Chiriac și Stela Sandu în interesele inculpatei Tighineanu Victoria Pavel declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălţi, sediul central din 09 decembrie 2022, cu casarea respectivei sentințe în latura penală și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în sensul celor enunțate mai sus, cu menținerea în rest a dispozițiilor sentinței fără modificări.

În conformitate cu art. art. 415 alin.(2), 417-418 Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Apelurile avocatului Boldesco Tatiana în interesele inculpatei Dascăl Diana, și al avocaților Stela Chiriac și Stela Sandu în interesele inculpatei Tighineanu Victoria Pavel declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălţi, sediul central din 09 decembrie 2022, se admit.

Se casează parțial sentința Judecătoriei Bălţi sediul central din 09 decembrie 2022 în latura penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Dascăl Diana Ivan se recunoaște vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin.(5), 189 alin.(3) lit.e) Cod penal și în baza acestei Legi a-i stabili o pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani cu amendă în mărime de 1400 (una mie patru sute) unități convenționale, echivalent a 70 000 (șaptezeci mii) lei.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal al RM, executarea pedepsei cu închisoare stabilite lui Dascăl Diana Ivan se suspendă condiționat pe un termen de probă de 3 trei ani.

Tighineanu Victoria Pavel se recunoaște vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 al. 5),189 alin. (3) lit. e) Cod penal și în baza acestei Legi a-i stabili o pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, cu amendă în mărime de 1400 (una mie patru sute) unități convenționale, echivalent a 70 000 (șaptezeci mii) lei.

În temeiul art.96 alin. (1) CP al RM, a amâna executarea pedepsei cu închisoarea în privința lui Tighineanu Victoria pînă la atingerea de către copilul ***** a.n. ***** a vârstei de 8 ani .

Dascăl Diana Ivan și Tighineanu Victoria Pavel se eliberează imediat de sub arest din sala de judecată .

Obligația supravegherii condamnatelor Dascăl Diana Ivan și Tighineanu Victoria Pavel în perioada de probă și respectiv în perioada de amânare a executării pedepsei penale se pune în sarcina Serviciului de Probațiune de la locul de trai al acestora .

În rest sentința Judecătoriei Bălţi, sediul central din 09 decembrie 2022 se menține fără modificări.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 zile de la adoptare.

Dispozitivul pronunțat în ședință publică la data de 12 aprilie 2023.

Decizia motivată pronunțată și înmânată părților la data de 10 mai 2023, ora 09.00.

Preşedinte de şedinţă
judecător Stela Procopciuc

Judecători Dumitru Corolevschi

Andrian Ciobanu